

การพัฒนาการเรียนการสอน

ในประเทศออสเตรเลีย

ประสบการณ์ของ QA Forum

QA NEWS ฉบับนี้ขอนำประสบการณ์การศึกษาดูงานด้านการพัฒนาการเรียนการสอนในประเทศออสเตรเลีย ของกลุ่มเสวนาประกันคุณภาพการศึกษา (QA Forum) ของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ที่ได้ศึกษาดูงานการจัดการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของประเทศออสเตรเลีย เมื่อวันที่ 5-14 พฤศจิกายน 2546 มานำเสนอ ดังนี้

ประเทศออสเตรเลียให้ความสำคัญต่อการศึกษาที่ชัดเจน ทั้งทางนโยบาย การส่งเสริม การสนับสนุนทุกระดับ โดยเฉพาะการอุดหนุนงบประมาณ ทั้งสำหรับการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาอุปกรณ์ เครื่องมือ อาคารสถานที่ บุคลากร และนักศึกษา ที่สามารถทำให้นำไปสู่เป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม ในเวลาที่กำหนดตามวิสัยทัศน์ และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของแต่ละสาขาวิชาชีพ ทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ ถือว่าเป็นภารกิจร่วมกันในการสร้างคนรุ่นใหม่ การจัดสรรงบประมาณจัดโดยคำนึงถึงความสำคัญและสภาพการณ์จริง นอกจากการคำนวณทางธุรกิจ เช่น การให้การอุดหนุนสาขาการเกษตรที่สูงใกล้เคียงกับสาขาแพทย์ เนื่องจากเป็นสาขาที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารอันเป็นปัจจัยพื้นฐานของสังคมทั้งหมด เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 2002 รัฐบาลออสเตรเลียได้กำหนดนโยบายใหม่ เรียกว่า Our University : Backing Australian's Future ซึ่งมี 4 หลักการ คือ Sustainability, Quality, Equity และ Diversity เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยจัดงบประมาณเพิ่มขึ้น 1,500 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ในช่วง 4 ปีข้างหน้า และอีกประมาณ 10,000 ล้านดอลลาร์ในช่วง 10 ปีต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่าการอุดมศึกษาของประเทศยังสามารถผลิตบัณฑิตระดับโลก (World-Class Higher Education) ต่อไป

จากประสบการณ์การศึกษาดูงานครั้งนี้ กลุ่ม QA Forum มีข้อคิดเห็นว่า การพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับอุดมศึกษาไทย ควรคำนึงถึงประเด็นต่าง ๆ คือ

1. การให้ความสำคัญกับการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมให้มากขึ้นของภาครัฐ เนื่องจากการศึกษาเป็นส่วนสำคัญที่ต้องสร้างคนให้พร้อมที่จะทำหน้าที่ต่าง ๆ ในอนาคต สร้างผู้นำของประเทศ สร้างงาน ขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม ประสานและเชื่อมต่อทางวัฒนธรรมและการค้า ทำให้สังคมมีความสมบูรณ์และมีสภาพแวดล้อมที่ดี ดังนั้น การศึกษาไทยต้องได้รับการสนับสนุนให้สอดคล้องกับจำนวนผู้เรียน โดยเฉพาะอัตราส่วนของครู/อาจารย์ต่อผู้เรียน และถาต้องการให้คนไทยรู้เท่าทันกับคนนานาชาติ ก็จำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งพัฒนาผู้สอนให้เท่าเทียมกับสากล

2. จัดการสนับสนุนงบประมาณให้สอดคล้องกับสภาพจริง โดยเฉพาะการผลิตครู/อาจารย์ และการสนับสนุนครู/อาจารย์ เพื่อให้ได้ครู/อาจารย์ที่ดีและเก่งในการสอนทุกระดับ นอกจากนั้น ยังจำเป็นต้องสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นในบางสาขา อาทิ ด้านการเกษตร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จำเป็นสำหรับความเป็นอยู่ของประชาชนที่ต้องมีผลผลิตที่ดีและเพียงพอ การเรียนการสอนในด้านนี้ต้องใช้ต้นทุนสูง แต่เมื่อจบการศึกษาไปแล้วจะไม่สามารถรับค่าตอบแทนได้สูง ดังนั้น จำเป็นที่รัฐต้องเข้ามาสนับสนุนเพื่อให้คนที่มีความสามารถมาเรียนและเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนในด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้น

วิถีชีวิตที่ดั่งงามของคนหนุ่มสาว

การพัฒนาคุณภาพของบุคลากรในแต่ละช่วงวัย สิ่งสำคัญประการแรกที่ต้องคำนึงถึง คือ การกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางการจัดการศึกษา ให้ได้บุคลากรที่มีคุณลักษณะตามที่คาดหวัง ศาสตราจารย์ ดร.สุมน อมรวิวัฒน์ ได้ศึกษาและสรุปคุณลักษณะหรือวิถีชีวิตที่ดั่งงาม ที่ควรจะเป็นของคนหนุ่มสาวที่มีอายุ 18-20 ปี จากข้อเขียนของนักคิดหลาย ๆ ท่าน สามารถจัดคุณลักษณะรวม

ของคนหนุ่มสาวที่มีอายุ 18-20 ปี ทั้งกลุ่มที่ศึกษาต่อ และไม่ได้ศึกษาต่อในระบบอุดมศึกษา สรุปเป็นเครื่องหมายที่แสดงวิถีชีวิตที่ดำรงได้ 7 ประการ คือ

1. รู้จักหาแหล่งความรู้ และแบบอย่างที่ดี รวมถึงทักษะการใช้เทคโนโลยีพื้นฐาน และทักษะการสื่อสาร
2. มีชีวิตและอยู่ร่วมกับสังคมเป็นระเบียบด้วยวินัย มีวินัยชีวิตและมีศิลปะการใช้ชีวิตที่มุ่งความเจริญ รวมถึงการรักษาสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ
3. พยายามแรงจูงใจใฝ่รู้อย่างสร้างสรรค์ มีจิตสำนึกของการเป็นผู้ประกอบการ พากเพียรทำงานไม่ย่อท้อ
4. มุ่งมั่นพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ ผลสัมฤทธิ์ความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สากล รู้รอบ รู้ลึก รู้กว้าง
5. ปรับทัศนคติ และค่านิยมให้สมแนวเหตุผลตามหลักศีลธรรมจรรยา

6. มีสติ กระจ่างหรือร้อน ไม่ตั้งตนอยู่ในความประมาท
7. แก้ปัญหาและพึ่งตนเองได้ ด้วยความรู้คิด คิดวิเคราะห์ให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม คิดเป็น คิดชอบ คิดแยกค้าย

สำหรับคุณลักษณะของหนุ่มสาวในสถาบันอุดมศึกษามหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต่างก็มีปณิธานและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตแตกต่างกันตามจุดเน้นทางวิชาชีพ ซึ่ง ดร.สุมน ได้สรุปคุณลักษณะร่วมของนิสิตนักศึกษาที่เป็นวัตถุประสงค์ของการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ประมวลได้ ดังนี้

1. มีสุขภาพดี มีความรู้คุณธรรมทั้งที่เป็นคุณธรรมของนักวิชาการ คุณธรรมทางวิชาชีพ และคุณธรรมของคนดี (ศีลธรรม)
2. ใฝ่เรียน ใฝ่แสวงหาความรู้และมีทักษะที่เป็นเครื่องมือค้นพบความรู้ ทั้งที่เป็นความรู้เรื่องไทยและความรู้เรื่องโลก ตลอดจนความรู้ในศาสตร์ที่เป็นวิชาชีพ
3. ได้รับการฝึกฝนให้คิด รู้วิธีคิด สรุปความคิด และนำความคิดไปประยุกต์ใช้ได้จริง
4. มีความสามารถในการแสดงออก การนำเสนอ การเสวนา แลกเปลี่ยนความรู้ ซึ่งนำไปสู่ลักษณะผู้นำและความมั่นใจในตนเอง
5. สามารถวางแผนชีวิต เห็นการณ์ไกล ไตร่ตรองเหตุผล และประพฤติรอบคอบไม่ประมาท
6. ทำงานเป็นทีม ขยันหมั่นเพียร มุ่งความสำเร็จในงาน
7. ปรับตัว และก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี สามารถใช้ข้อมูลข่าวสารให้เกิดประโยชน์ทางสร้างสรรค์

8. เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม ของสถาบัน เป็นพลเมืองดี และเป็นพลโลกที่ไฝ่สันติ พร้อมที่จะเป็นผู้ให้ ผู้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทางสังคม และผดุงความยุติธรรมในสังคม

9. มีคุณภาพและความสามารถทางวิชาการสูงพอที่จะแข่งขันกับผู้อื่น และสร้างสรรค์ความรู้ใหม่ได้จากการทำงาน

แฉวง QA

ประธาน สมศ. คนใหม่

ตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ได้มีประธานกรรมการบริหาร สมศ. คนใหม่ คือ ดร.โอฬาร ไชยประวัติ แทน ดร.อมเรศ ศิลาอ่อน ที่ครบวาระ QA NEWS จึงขอนำประวัติของประธานกรรมการบริหาร สมศ. มาเสนอให้ทราบโดยย่อ

ดร.โอฬาร ไชยประวัติ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านเศรษฐศาสตร์จาก Massachusetts Institute of Technology (MIT) ประเทศสหรัฐอเมริกา เคยดำรงตำแหน่งที่สำคัญ เช่น

- ผู้อำนวยการฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย
- กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน)
- ประธานสมาคมธนาคารไทย
- ประธานสภาธนาคารอาเซียน
- สมาชิกวุฒิสภา
- รองประธานกรรมการมูลนิธิศึกษาพัฒนา
- กรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผลงานดีเด่น เช่น
- รางวัลนักรบธนาคารแห่งปี ประจำปี 2536 2538 และ 2547
- รางวัลนักรบการเงินแห่งปี 2539
- รางวัลนักรบธุรกิจดีเด่น ประจำปี 2543

QA ใน สจพ.

สำนักงานอธิการบดีประเมินคุณภาพภายใน

สำนักงานอธิการบดีกำหนดประเมินคุณภาพการศึกษาภายในหน่วยงานระดับกอง/ศูนย์ภายในสำนักงานอธิการบดี ประจำปีการศึกษา 2546 โดยกำหนดประเมินในช่วงเดือนกรกฎาคม 2547 โดยแต่ละหน่วยงานมีผู้ประเมินจากหน่วยงานภายนอก สำนักงานอธิการบดีอย่างน้อยหน่วยงานละ 1 คน